

Företagsamheten 2015

Christian Hallberg, Gästgivaregården i Ljungby.
Vinnare av tävlingen Kronobergs mest företagsamma människa 2014.

Kronobergs län

Innehåll

1. Inledning	2
Så genomförs undersökningen	2
Vem är företagsam?	2
2. Sammanfattning	3
Kvinnors företagsamhet slår nytt rekord	3
Nyföretagsamheten backar – för tredje året i följd	3
En av Sveriges äldsta företagsamhet	3
3. Företagsamheten står still	4
Kronoberg tangerar riksgenomsnittet	4
Allt fler kvinnor i företagsamheten	5
Den yngre företagsamheten ökar marginellt	6
Den mest företagsamma kommunen ökar	6
Han ger de unga chansen	8
4. Tre år i följd av fallande nyföretagsamhet	9
Svagaste nyföretagsamheten sedan 2008	10
Ingen återhämtning bland kvinnors nyföretagsamhet	10
Den yngre nyföretagsamheten närmar sig riksnivå	11
Endast i Tingsryd ökade nyföretagsamheten	12
5. Sveriges näst äldsta företagsamhet	13
Högre andel äldre i företagsamma kommuner	14
6. Appendix	15
Tillväxt	15
Avslut	16

1. Inledning

Så genomförs undersökningen

En gång om året gör Svenskt Näringsliv en mätning av den svenska företagsamheten. Statistiken hämtas vid årsskiftet av det aktuella året. Syftet med undersökningen är att studera om antalet företagsamma personer – det vill säga de som ansvarar för ett företags utveckling – ökar eller minskar, och i så fall i vilken takt förändringen sker. Uppgifterna hämtas från UC AB och sammanställs av Kreicbergs Utredning & Opinion AB.

Att mäta graden av företagande och nyföretagande på regional och lokal nivå är ofta problematiskt. Vid mätning av antal registrerade och nyregistrerade företag kan en företagare räknas flera gånger om hon eller han står som ägare till fler än ett bolag. Det gör att graden av företagande överskattas. När det gäller nyföretagande så är det ombildningarna som är problematiska. Om en enskild firma ombildas till ett aktiebolag kan det noteras som ett nytt företag även om det är samma person som driver företaget – trots att det i det här fallet inte tillkommit någon ny företagare. Det finns andra metoder – som att använda sig av samkörning av olika register för att identifiera företagare. De undersökningarna har nackdelen att de tar lång tid att sammanställa och aktualiteten i statistiken blir lidande.

Den här undersökningen mäter *företagsamma människor* – inte registrerade företag. Därför kan vi presentera om vi har fått fler företagsamma människor under 2014, både i absoluta tal och som andel av befolkningen i arbetsför ålder (16–74 år). Vi kan även se om kvinnors och ungas (16–34 år) företagsamhet har förändrats. Det förfarandet gör att vi undviker dubbelräkningar, samtidigt som statistiken håller en hög aktualitet. I årets undersökning har vi även specialstuderat andelen företagsamma som är äldre än 64 år.

Vem är företagsam?

Som företagsam räknas individer som uppfyller något av dessa kriterier:

- har en F-skattsedel
- är delägare i ett aktivt handelsbolag
- är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag.

Alla individer som uppfyller något av dessa kriterier räknas som företagsamma i denna mätning.¹ Individerna räknas bara en gång oavsett om personen ansvarar för ett eller flera företag. Av den anledningen finns det alltså fler registrerade företag än det finns företagsamma människor.

Företagsamheten är en totalundersökning. Därför kan den användas för att jämföra företagsamheten mellan olika kommuner över tid. Utifrån inhämtade data kan vi även följa *nyföretagsamheten*, det vill säga hur många nya personer som engagerar sig i företagande.

De data som har använts till den här rapporten inhämtades under januari 2015 och avser företagsamheten för år 2014. På Svenskt Näringslivs webbplats finns rapporter för Sveriges samtliga 21 län att ladda ned. På www.foretagsklimat.se kan du även se hur företagsamheten och nyföretagsamheten har utvecklats i samtliga kommuner sedan 2002.

¹ På http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00017/Metodbeskrivning_17119a.pdf finns en utförlig metodbeskrivning.

2. Sammanfattning

Kvinnors företagsamhet slår nytt rekord

Andelen företagsamma i Kronobergs län står stilla i årets undersökning. Sammantaget är 12,1 procent av befolkningen företagsamma.

Däremot fortsätter kvinnorna att bli allt mer företagsamma. Årets notering är den högsta som uppmätts i länet. Företagsamheten bland de yngre har också vuxit något och är tillbaka på den nivå som uppmättes för två år sedan.

På kommunnivå är det återigen Tingsryd som har länets högsta företagsamhet. Här har företagsamheten dessutom ökat under året. Lägst företagsamhet hittar vi i Lessebo.

Nyföretagsamheten backar - för tredje året i följd

Nyföretagsamheten i förhållande till befolkningen fortsätter att minska. Kronobergs nyföretagsamhet ligger nu klart lägre än riksgenomsnittet. Däremot har nyföretagande bland den unga befolkningen stigit en del under året som gått. Även för nyföretagsamheten är det Tingsryd som ligger i topp. Det är också den enda kommunen i länet som haft en tilltagande nyföretagsamhet.

En av Sveriges äldsta företagsamhet

Att nyföretagsamheten backar är särskilt oroande mot bakgrund av att de företagsamma blir allt äldre. Mer än en femtedel av de företagsamma i Kronobergs län är äldre än 64 år och endast Kalmar län har en högre andel äldre. Frågan är hur länge de planerar att fortsätta med sitt företagsengagemang. När dessa beslutar sig för att gå i pension och avsluta sin företagsamhet behöver nyföretagsamheten stiga betydligt mer än befolkningstillväxten för att den totala företagsamheten inte ska gå tillbaka.

Problemen är oftast minst i kommuner med en större befolkning. I Kronobergs län är det således Växjö som har länets lägsta andel äldre. Den högsta andelen finns i Uppvidinge där mer än en fjärdedel är äldre än 64 år.

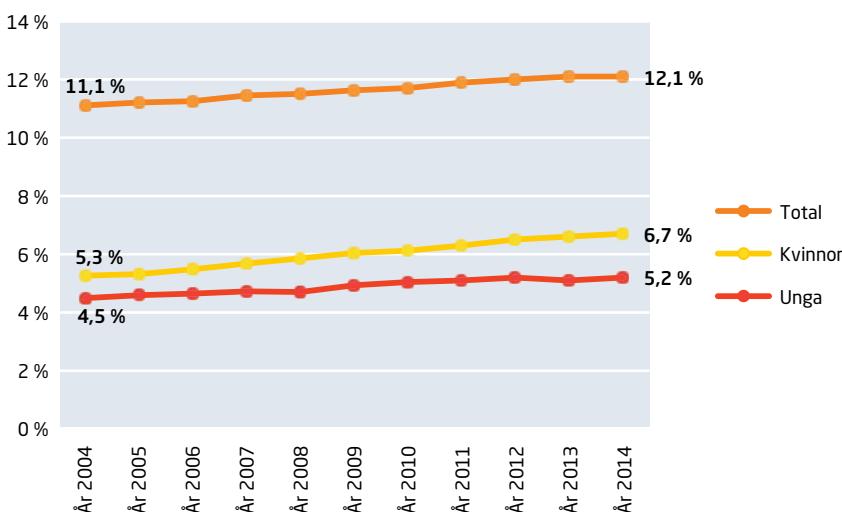
3. Företagsamheten står still

Sedan början på 2000-talet har företagsamheten i Kronobergs län stadigt ökat i relation till befolkningen i arbetsför ålder, men i årets undersökning är företagsamheten oförändrad i länet.

Däremot har kvinnornas företagsamhet i Kronoberg vuxit under året som gått, även om nivån är klart lägre än för den totala nyföretagsamheten. En högre notering för kvinnors företagsamhet har aldrig tidigare uppmäts i länet.

De yngres (16–34 år) företagsamhet i Kronoberg går också framåt marginellt i årets undersökning och under de senaste fyra–fem åren har den yngre företagsamheten pendlat kring dagens nivå vilket diagram 1 visar.

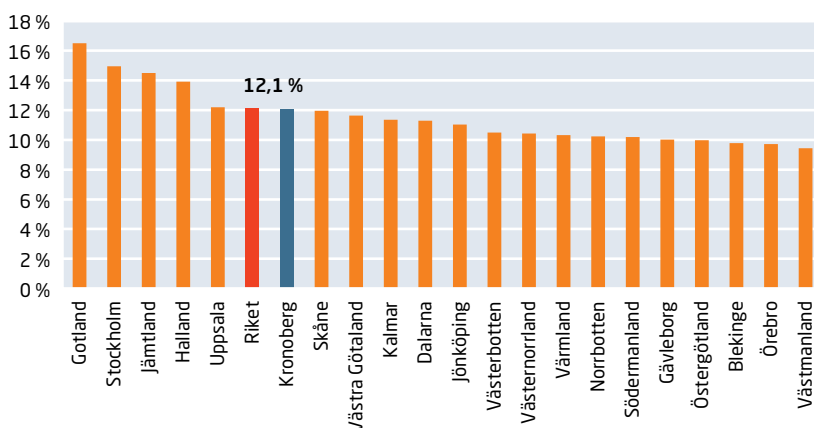
Diagram 1. Utveckling av andelen företagsamma människor av befolkningen. År 2004–2014.

Kronoberg tangerar riksgenomsnittet

Antalet företagsamma i Sverige som helhet har ökat med knappt 12 000 individer under år 2014. Sammantaget finns det numera knappt 865 000 personer i landet som på något sätt ansvarar för ett företag.

I Kronobergs län finns det cirka 16 500 företagsamma personer, vilket är en ökning med 150 personer jämfört med förra året. Kronobergs företagsamhet är den högsta bland smålandsläna och ligger i nivå med riksgenomsnittet.

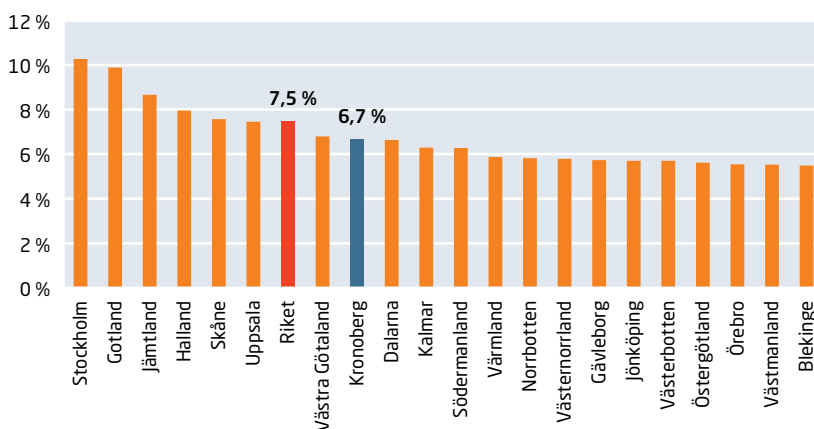
Diagram 2. Andel företagsamma människor av befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

Allt fler kvinnor i företagsamheten

Att kvinnor deltar i företagandet i en högre utsträckning är en nödvändighet för att Sveriges företagande ska nå en europeisk nivå.² Sedan 2000-talets början har kvinnorna blivit alltmer företagsamma, även om det fortfarande är en bra bit kvar till männens delaktighet i företagandet.

I riket som helhet finns det nu drygt 262 000 företagsamma kvinnor, vilket motsvarar 7,5 procent av den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder.

I Kronobergs län finns det för närvarande 4 400 företagsamma kvinnor, vilket är cirka 6,7 procent av den kvinnliga befolkningen. Även om det är en rekordnotering i länet är det fortfarande något lägre än riksgenomsnittet.

Diagram 3. Kvinnors företagsamhet i andel av den kvinnliga befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

² Enligt Eurostat var 5,3 procent av kvinnorna i EU i åldersgruppen 15-74 år heltidsföretagare 2013. I Sverige var motsvarande siffra 3,8 procent.

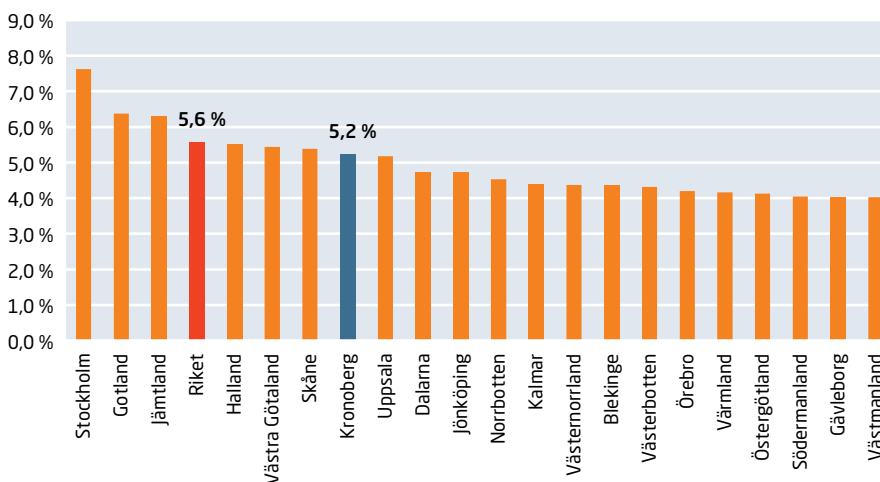
Den yngre företagsamheten ökar marginellt

Yngre individer (16–34 år) ansvarar för företag i en klart lägre utsträckning av förklarliga skäl. Men ett tidigt inträde i företagandet ger värdefull erfarenhet för individerna som kan användas för framtida företagssatsningar.

I hela Sverige finns det knappt 131 000 företagsamma personer som är yngre än 35 år. Det motsvarar 5,6 procent av befolkningen.

Den yngre företagsamheten i Kronobergs län har pendlat mellan 5,1 och 5,2 procent under de senaste åren. Just nu finns det cirka 2 350 yngre företagsamma personer vilket är något lägre än riksgenomsnittet.

Diagram 4. De yngres företagsamhet i andel av befolkningen per län (16-34 år). År 2014.

Den mest företagsamma kommunen ökar

På kommunal nivå är skillnaderna i företagsamhet givetvis ännu större. Det som kännetecknar en kommun med en hög andel företagsamma är framförallt en avsaknad av ett fåtal dominerande arbetsgivare. Näringslivet i dessa kommuner är istället diversifierat med inslag av många småföretag.

Motsatsen gäller naturligtvis för de kommuner där företagsamheten är svag i relation till befolkningen. I denna kategori hittas främst bruks- och industriorter med en eller två stora industriella arbetsgivare. Även kommuner med ett stort inslag av offentlig sektor har också ofta en relativt låg andel företagsamma. Anledningen till den låga företagsamheten är att den arbetsföra befolkningen så att säga sugts upp från företagandet. Det finns helt enkelt inte ett lika stort underlag av befolkningen i dessa kommuner som kan tänkas bli ansvariga för ett företag. Dessa skilda näringslivsstrukturer förändras i de flesta fall i en långsam takt. Det är alltså inte troligt att andelen företagsamma i en kommun förändras kraftigt från år till år.

Återigen är det Tingsryd som är Kronobergs läns mest företagsamma kommun. Till skillnad från länet som helhet har företagsamheten i kommunen vuxit snabbare än befolkningen under året som gått. Tingsryd har även länets högsta företagsamhet bland yngre, medan Uppvidinge har den högsta företagsamheten bland kvinnor. Lägst företagsamhet hittar vi i Lessebo.

Tabell 1. Företagsamhet i andel av befolkning (16-74 år). År 2014.

Kommun	Antal företagsamma	Andel företagsamma	Andel kvinnor	Andel unga
Tingsryd	1 301	15,2 %	8,3 %	6,5 %
Uppvidinge	926	14,1 %	8,8 %	6,2 %
Alvesta	1 786	13,1 %	7,4 %	4,6 %
Ljungby	2 555	12,8 %	6,4 %	5,7 %
Markaryd	869	12,7 %	6,9 %	5,2 %
Älmhult	1 377	12,3 %	6,6 %	5,5 %
Växjö	7 093	11,2 %	6,3 %	5,1 %
Lessebo	564	9,7 %	5,6 %	3,0 %

Han ger de unga chansen

Genom att visa att ingenting är omöjligt, våga satsa och skapa arbetstillfällen för unga tog Christian Hallberg hem segern som Kronobergs mest företagsamma människa 2014.

- Fantastiskt roligt! Det här ger ännu mer energi för att utveckla verksamheten vidare, sade Christian Hallberg som driver Gästgivaregården i Ljungby.

Många av motiveringarna som kom in handlade om hur många

”

Det här ger ännu mer energi för att utveckla verksamheten vidare”

ungdomar som får ett första steg in på arbetsmarknaden tack vare Christian Hallbergs företagande.

- Vi försöker alltid jobba mycket med unga. Vi har under en period anställt

många från det lokala gymnasiet. Det funkar jättebra för oss, och de får en bra väg in i arbetslivet, berättar Christian.

De senaste året har de utvecklats ännu mer och de har fått igång fler kvällsaktiviteter, bland annat tema-kvällar som har varit uppskattade.

Juryns motivering:

"Christian har förvandlat en restaurang med gamla anor till en självklar mötesplats i Ljungby. Hans verksamhet ger ungdomar ett viktigt första kliv in på arbetsmarknaden och besökarna en välsmakande upplevelse."

4. Tre år i följd av fallande nyföretagsamhet

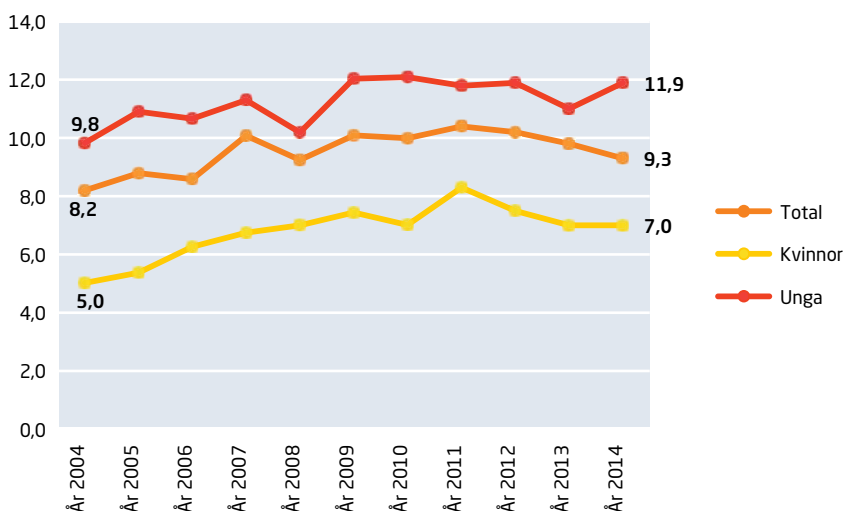
Med *nyföretagsamma* avses de personer som blivit företagsamma under det senaste året. Vi skiljer här på *genuint nyföretagsamma* personer och *inflyttare* till kommunen.

- **Genuint nyföretagsamma** personer är sådana som någon gång under innevarande år blev ansvariga för någon typ av företag (men som inte var det innan).
- **Inflyttare** till kommunen är personer som var ansvariga för ett företag under förra året, men som under innevarande år flyttat till en annan kommun. På länsnivå och riksnivå redovisas enbart de genuint nyföretagsamma.³

Nyföretagsamheten i Kronoberg har nu minskat för tredje året i följd. Under det senaste året blev knappt 1 300 personer företagsamma vilket motsvarar 9,3 personer per 1 000 invånare.

Kvinnornas nyföretagsamhet minskade två år i följd efter toppåret 2011. I årets undersökning ligger den stilla på 7,0 nyföretagsamma kvinnor per 1 000 invånare. Bland den yngre populationen har nyföretagsamheten däremot ökat till 11,9 per 1 000 invånare.

Diagram 5. Utvecklingen av antalet nyföretagsamma personer per 1 000 invånare. År 2004-2014.

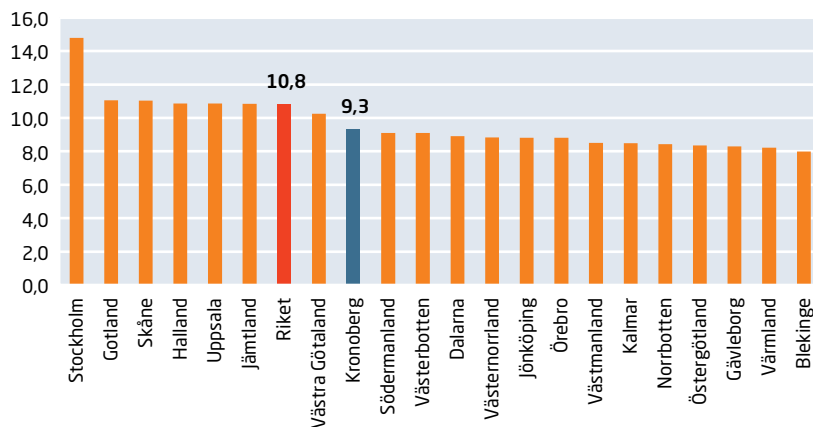
³ Orsaken är att om det sker flyttningar mellan kommuner i samma län skulle länets nyföretagsamhet kraftigt överskattas om dessa personer inkluderades.

Svagaste nyföretagsamheten sedan 2008

I riket som helhet valde cirka 77 000 nya personer att börja ansvara för ett företag i någon form. Det är en mer eller mindre oförändrad nivå jämfört med förra året. Men eftersom vi haft en positiv befolkningsstillväxt under året har nyföretagsamheten backat i förhållande till befolkningen. I relation till befolkningen i arbetsför ålder valde alltså 10,8 personer att bli företagsam per 1 000 invånare.

Kronobergs nivå på nyföretagsamheten ligger en bit lägre än riksgenomsnittet och de senaste årens avmattning har gjort att skillnaden ökat.

Diagram 6. Antal nyföretagsamma per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

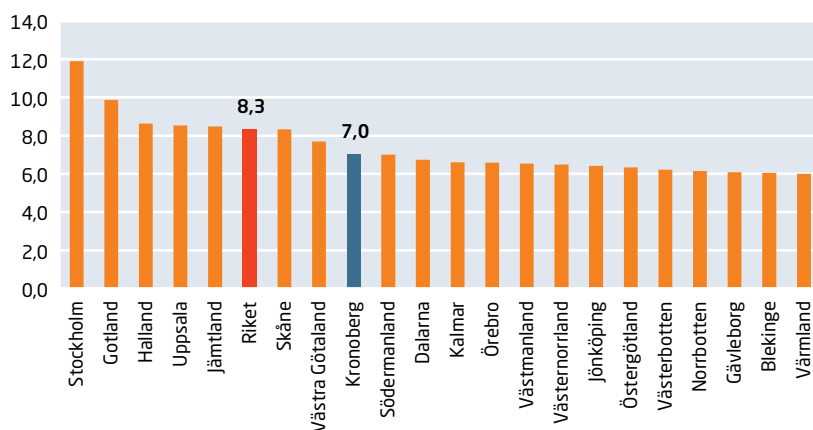

Ingen återhämtning bland kvinnors nyföretagsamhet

Som vi tidigare nämnde är det låga företagandet i Sverige en funktion av framförallt kvinnornas låga deltagande. En högre nyföretagsamhet bland kvinnor ger givetvis större möjligheter till en långsiktig högre tillväxt av kvinnors företagsamhet.

I riket som helhet valde drygt 29 300 kvinnor att bli ansvarig för ett företag under det senaste året. I förhållande till den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 8,3 nyföretagsamma per 1 000 invånare.

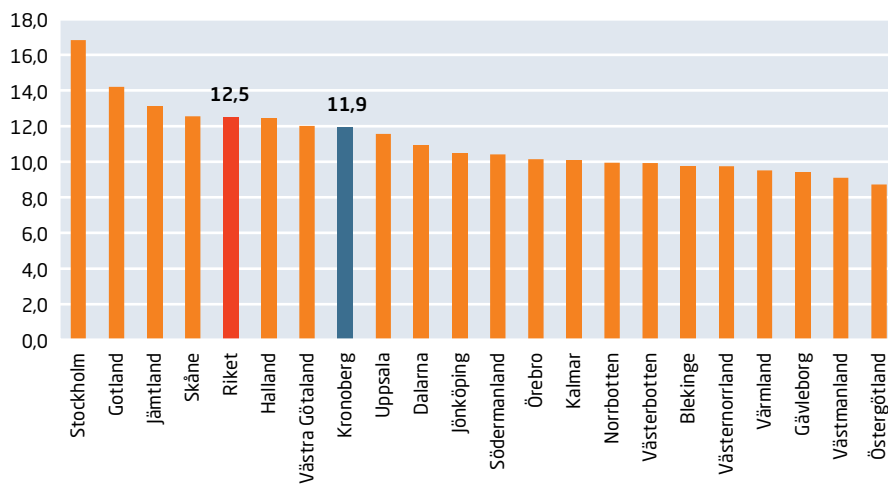
Kronobergs län har en lägre nyföretagsamhet bland kvinnor än riksgenomsnittet. Under året som gått blev 463 kvinnor företagsamma, vilket motsvarar 7,0 nyföretagsamma per 1 000 invånare.

Diagram 7. Kvinnors nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

Den yngre nyföretagsamheten närmar sig riksnivå

I Sverige beslöt cirka 30 000 personer i åldern 16–34 år att bli ansvarig för ett företag under det senaste året. I förhållande till befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 12,5 per 1 000 invånare.

Den yngre nyföretagsamheten i Kronoberg har gått framåt i årets undersökning. Under 2014 beslöt 535 unga personer i länet att bli företagsamma. Skillnaden gentemot riksgenomsnittet minskade därmed avsevärt under året som gick.

Diagram 8. De yngres nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-34 år). År 2014.

Endast i Tingsryd ökade nyföretagsamheten

Som tidigare nämnts delar vi in de nyföretagsamma i två grupper när vi studerar kommuner. Dels de *genuint nyföretagsamma* som inte var involverade i företagande under förra året, dels *inflyttare* till kommunen som var företagsamma i en annan kommun förra året. Detta gör att nivån på nyföretagsamheten blir betydligt större för kommuner än för riket och länen (där vi endast räknar de genuint nyföretagsamma).

Länets mest företagsamma kommun, Tingsryd, har även den högsta nyföretagsamheten. Här har 117 nya individer tagit ansvar för ett företag under år 2014. Ställt i relation till kommunbefolkningen blir det 13,6 nya företagsamma människor per 1 000 invånare. Det är en rejäl uppgång jämfört med förra året då antalet låg på 10,4 per 1 000 invånare. Det är också den enda kommunen i Kronoberg som haft en ökande nyföretagsamhet under året som gått.

Tingsryd har även länets högsta nyföretagsamhet bland såväl kvinnor som den yngre populationen. Lägst nyföretagsamhet hittar vi i Lessebo.

Tabell 2. Antal nyföretagsamma människor per 1 000 personer. År 2014.

Kommun	Genuint nya	Inflyttade	Totalt nya	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Tingsryd	88	29	117	13,6	11,0	20,5
Växjö	642	130	772	12,2	8,6	15,8
Älmhult	107	22	129	11,5	10,1	14,9
Alvesta	115	29	144	10,5	7,8	11,6
Ljungby	168	40	208	10,4	7,2	12,5
Uppvidinge	57	10	67	10,2	8,1	12,5
Markaryd	53	9	62	9,1	7,6	12,3
Lessebo	39	11	50	8,6	6,2	10,5

5. Sveriges näst äldsta företagsamhet

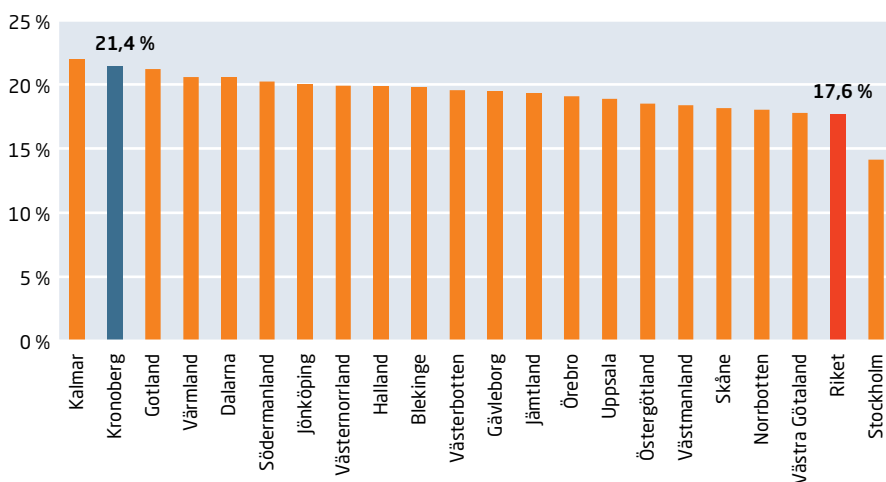
Att nyföretagsamheten bland yngre i Kronoberg har förbättrats är en nödvändighet. Anledningen är att företagarpopulationen blir allt äldre och förr eller senare kommer pensionsplanerna att omsättas i praktiken för de äldre företagarna. För att dessa avgångar inte ska påverka företagsamhetens nivå negativt måste givetvis nyföretagsamheten öka betydligt fortare än befolkningstillväxten.

Att företagarpopulationen verkligen blir äldre kan till exempel utläsas av SCB:s arbetskraftsundersökningar. Sedan år 2005 har antalet företagare i riket som är äldre än 64 år ökat med hela 67 procent. Samtidigt har hela företagarpopulationen endast ökat med 8 procent.

Denna bild bekräftas av företagsamhetsundersökningen. Förra året fanns det cirka 145 000 företagsamma personer i Sverige som var äldre än 64 år. I årets undersökning har antalet stigit till 152 500. Det motsvarar 17,6 procent av samtliga företagsamma individer.

I Kronobergs län är mer en femtedel av länets företagsamma personer äldre än 64 år. Endast Kalmar län har en högre andel äldre personer i företagsamheten. Med tanke på avmattningen i nyföretagsamheten kan den höga andelen äldre leda till en minskande företagsamhet över tid.

Diagram 9. Andel äldre företagsamma personer (+64 år). År 2014.

Högre andel äldre i företagsamma kommuner

I länets mest företagsamma kommun, Tingsryd, är 23,5 procent av de företagsamma äldre än 64 år. Men allra högst andel hittas i Uppvidinge där mer än en fjärdedel är äldre. Oftast har folkrika kommuner en lägre andel äldre och så är även fallet i Kronobergs län. I Växjö kommun är 19 procent av de företagsamma äldre än 64 år. Men för att vara en större stad är detta också en relativt hög andel.

Tabell 3. Andel äldre företagsamma (+64 år). År 2014.

Kommun	Företagsamma	Företagsamma, äldre än 64 år	Andel äldre
Uppvidinge	926	233	25,2 %
Lessebo	564	140	24,8 %
Tingsryd	1 301	306	23,5 %
Ljungby	2 555	597	23,4 %
Markaryd	869	201	23,1 %
Alvesta	1 786	409	22,9 %
Älmhult	1 377	297	21,6 %
Växjö	7 093	1 346	19,0 %

6. Appendix

I huvudrapporten redovisade vi hur företagsamheten utvecklats i relation till befolkningstillväxten. I detta appendix redovisar vi de diagram och tabeller som avhandlar hur företagsamheten utvecklats i absoluta tal. Dessa förändringar kan gå åt olika håll. Även om antalet företagsamma ökar (vilket de gör i samtliga län förutom ett i årets mätning) kan företagsamheten som andel av befolkningen ändå minska eller vara oförändrad. Detta inträffar då befolkningen ökar i snabbare eller i samma takt som företagsamheten gör.

Appendixet innehåller slutligen statistik över de personer som bestämt sig för att avsluta sitt företagarengagemang. I likhet med nyföretagsamheten finns det även två sorters avslutare på kommunnivå: Dels de som inte längre klassificeras som företagsamma enligt våra kriterier, dels de som flyttat från en kommun till en annan och således fortsätter sin företagsamhet, fast i en annan kommun. På riks- och länsnivå redovisas endast den första gruppen avslutare. Det gör att kommunsiffrorna inte är jämförbara med riks- och länssiffrorna på samma sätt som hos nyföretagsamheten.

Tillväxt

Diagram 10. Tillväxt av antal företagsamma personer per län. År 2014.

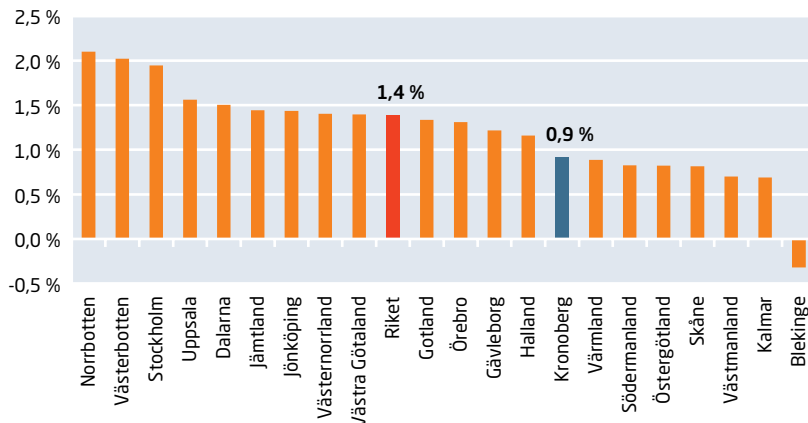

Diagram 11. Tillväxt av antal företagsamma kvinnor per län. År 2014.

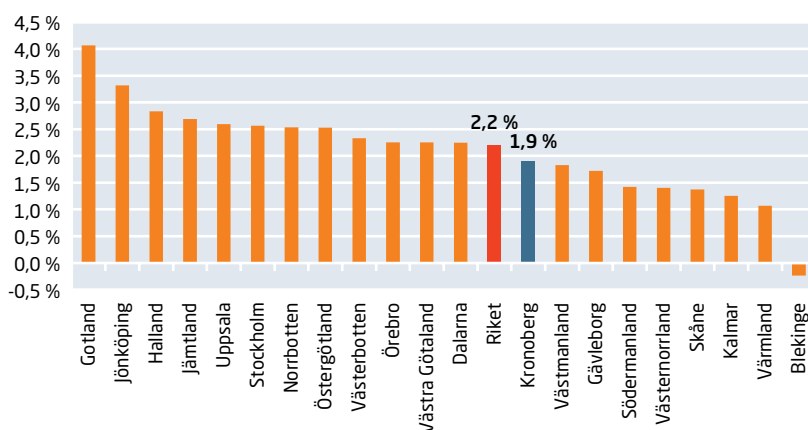
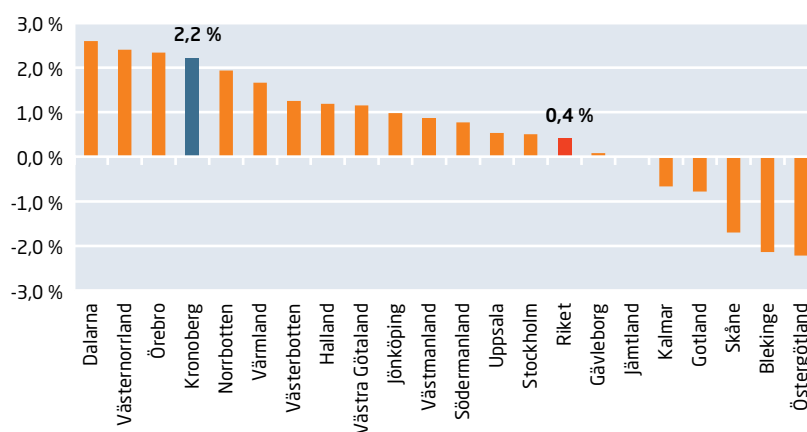

Diagram 12. Tillväxt av antal yngre företagsamma personer per län. År 2014.**Tabell 4. Tillväxt av antal företagsamma människor. År 2014.**

Kommun	Företagsamma 2014	Företagsamma 2013	Tillväxt	Tillväxt kvinnor	Tillväxt unga
Tingsryd	1 301	1 277	1,9 %	4,6 %	12,9 %
Växjö	7 093	6 972	1,7 %	2,0 %	2,0 %
Ljungby	2 555	2 540	0,6 %	0,5 %	1,2 %
Älmhult	1 377	1 371	0,4 %	6,8 %	6,3 %
Uppvidinge	926	922	0,4 %	2,3 %	8,2 %
Alvesta	1 786	1 783	0,2 %	-0,2 %	-6,9 %
Markaryd	869	876	-0,8 %	2,3 %	3,0 %
Lessebo	564	581	-2,9 %	-4,4 %	-5,5 %

Avslut

Tabell 5. Antal avslutare per 1 000 invånare. År 2014.

Kommun	Genuina avslutare	Utflyttade	Totalt avslut	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Lessebo	49	18	67	11,5	8,8	9,3
Älmhult	95	28	123	10,9	5,9	7,4
Tingsryd	73	20	93	10,8	7,3	8,3
Alvesta	104	37	141	10,3	8,0	8,9
Växjö	490	161	651	10,3	7,4	9,8
Markaryd	56	13	69	10,1	6,1	5,6
Ljungby	156	37	193	9,7	6,9	6,7
Uppvidinge	51	12	63	9,6	6,2	6,3

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00